

Pětasedmdesát

Závidím své vnučce.

Za nic na světě bych to ale nepřiznala.

Říká se, že čím je člověk starší, tím je moudřejší. Já si ale zdaleka tak moudrá nepřipadám.

Asi bych měla být za tak požehnaný věk vděčná. No božejt, vždyť přesně tohle tvrdím ostatním. Většinou to ale dělám kvůli sobě, abych se cítila líp hlavně já sama. Snažím se lidem nakukat, že na stáří je nejlepší moudrost. Ta přichází s věkem. Po pravdě řečeno, je to pěkná hloupost. Ale co máte druhým namluvit, aby neupadli do totální deprese? Musí si na to přijít sami, až se takového věku dožijí. Kdyby mi před lety někdo řekl, jak strašně budu z té své pětasedmdesátky vyšilovat, už bych tu dávno nebyla. Ne, nezabila bych se. Bože chraň, to rozhodně ne. Ale přestěhovala bych se na nějaký opuštěný ostrov a strávila bych tam zbytek života, aniž bych musela čelit drsné realitě při pohledu do zrcadla.

Takže pokud mi je pětasedmdesát a nabyla jsem oné moudrosti, jak to, že nedokážu vyléčit rakovinu? Pokud jsem tak chytrá, proč mi nikdo nevěří, že bych mohla nějakým způsobem zasáhnout a spasit svět od jeho úplného konce? Tak ať mně a mým stejně starým kamarádkám dovolí navštívit zasedání Organizace spojených národů. My už jim ukážeme, jak by se to dalo řešit. Jsme chytré hlavičky, tak ať nás nechají promluvit. Ale kdepak. A víte proč? Protože

o té naší moudrosti pochybují. Kdyby tomu totiž bylo jinak, už by se začalo něco dít.

Věřte mi, že jsem z té své pětasedmdesátky děsně otrávená. A dnes večer jsem po žádné narozeninové oslavě netoužila. To všechno moje dcera Barbara – ta na ní trvala. Někdy mě dokáže skutečně pořádně vytočit.

Z toho, co jsem na sebe až doteď prozradila, si asi pomyslíte, že jsem taková ta nevrlá, zapšklá stařena, která na všem hledá mouchy, která vrací do obchodu i jen nepatrně natuklou broskev, anebo jedna z těch, které kradou v kavárnách pytlíčky s umělým sladidlem. Já taková nejsem a sladidla dokonce ani nemám ráda. Moje vnučka neustále opakuje, jak jsem skvělá. A já myslím, že *má* pravdu. Snažím se být stále v obraze. Sleduju, co říkají ve zprávách a v různých reality show (i když je nesnáším). Také se snažím chodit moderně oblečená.

Pětasedmdesát.

Hergot, já jsem ale sakra stará!

(Jen tak mezi řečí, téměř vůbec se nerouhám. Jen hledám způsob, jak to v tuhle chvíli nějak výstižně vyjádřit.)

S kamarádkami se pokaždé uklidňujeme, že věk je pouhé číslo.

„Na pětasedmdesát se necítím,“ prohlašuje moje dlouholetá nejbližší kamarádka Frida.

„Já také ne,“ lžu a přitom vím, že u Fridy je to zrovna tak. Frida vypadá a chová se na pětasedmdesát, ale přece jenom, já tu nejsem od toho, abych jí to říkala.

Moje dcera se přede mnou chlubí ostatním, že na pětasedmdesát vypadám velmi dobře. Strašně mi vadí, když tohle říká. Copak to má snad zapotřebí?

„Říkám to, protože vypadáš opravdu skvěle, a já se chci trochu pochlubit,“ přesvědčuje mě Barbara.

Pokud svůj věk prozradím já, pak je to v pořádku, ale nepřeuji si, aby to dělala moje dcera. Do toho přece nikomu nic není.

„Dceři je padesát pět,“ chci se ukázat před ostatními a usmívám se přitom.

„Co to mělo znamenat?“ ptá se mě Barbara, když jsme dostatečně daleko od člověka, kterého jsme zahrnovaly detaily týkajícími se našeho věku a jeho to přitom vůbec nezajímalo.

„Cože?“ snažím se bránit. „Ty přece vypadáš také dobře!“ Tentokrát přesvědčuju já ji a pokouším se nasadit přihlouplý výraz. Moje dcera by mě totiž nikdy neobvinila z toho, že jí něco předhazuju. Má za to, že na to nejsem dostatečně chytrá.

Pokud se na chvílku zamyslím, zbývá mi tak maximálně dvacet let na to, abych popřemýšlela, jak jsem měla se životem naložit. Upřímně řečeno, neuvěřitelně mě to deptá. Jsem z toho smutná a rozčilená.

Takže to vezměme popořadě. Už bych všechny ty roky netrávila dlouhé hodiny na slunci. Dřív jsme ovšem samozřejmě netušili, jakou škodu může sluníčko napáchat. To bude asi ta moudrost, které přišla s věkem. Tak teda díky.

Vzpomínám na dobu, kdy jsem ležela u bazénu namazaná olejem bez ochranného faktoru. Tenkrát jsme ze sluníčka strach neměli. S odstupem času myslím, že jsme se dřív prostě opalovat *měli*, že nám opalování *prospívalo*. Děti si celé dny hrály na sluníčku a my jim to dovolili. V té době nás ujišťovali, že se to má, a pokud se snad děti spálily, přehodili jsme přes ně nějaký ručník. Rakovina kůže tehdy neexistovala. Nikdy jsem neslyšela o člověku, který by ji měl. No a teď je tohle jedno z hlavních témat, které s přítelkyněmi probíráme. Jedna z nás si objeví tmavou skvrnu na ruce

a už je z toho pro všechny událost na celý den jako vystřížená z *Dr. House*. Ten by naši domněnku určitě vyvrátil. *Výjimkou* ovšem byla chudinka Harriet Langartenová. Z tohoto důvodu jsme všechny tak vyděšené, no a ze mě se následně stala postarší dáma, která se po ulici prochází za slunného dne se slunečníkem. Za všechny ty roky jsem vyzkoušela většinu dostupných krémů na odstranění pigmentových skvrn a vrásek. Rozhodla jsem se pro hloubkový chemický peeling a doufala jsem přitom, že mi tak doktoři odstraní všechnu tu napáchanou škodu, kterou jsem si způsobila kvůli jedné koktejlové party v roce 1972. Chtěla jsem tenkrát vypadat opáleně a sexy.

Také lituji toho, že jsem dřív víc necvičila. Zamlada jsme prostě necvičily. Hrály jsme tenis nebo golf, to ano, ale hlavně jsme chodily do venkovských klubů na bridž a naši manželé trávili čas na golfu. Jelikož většina z nich už zemřela, cvičení očividně také moc nedali. Před pár lety jsme s Fridou začaly s cvičením, ale v tělocvičně jsme byly tak asi o třicet let starší než ostatní. Proto jsem to vzdala a koupila si běžecký pás. Na té věci jsem nachodila takových kilometrů, že by se to vyrovnalo výletu do Číny tam i zpátky. Svě okolí neustále ujišťuju, že se od té chvíle, co jsem začala cvičit, cítím mnohem lépe. Ale není to pravda. Nohy mě bolí, klouby mě bolí, prsa mě bolí. Říká se, že pro krásu se musí něco vytrpět. Mám pocit, že už jsem si toho vytrpěla dost, takže běžecký pás už pouštím minimálně.

Využila jsem také kompletních služeb plastické chirurgie. Podstoupila jsem Botox, Restylane, nechala si udělat plastiku obličeje (o BOLESTI raději ani nemluví) včetně povytažení obočí (byly to vyhozené peníze a opět to bolelo jako čert). Dále to byly kolagenové injekce, elektrolyza a všechno jen proto, abych vypadala mladší. Nemůžu

tvrdit, že vypadám příšerně úplně celá, ale rozhodně nevy-
padám na padesát, jak mi doktor sliboval. Brrrr.

Existují ještě další závažnější věci, ke kterým bych se ten-
krát postavila jinak, kromě toho, že jsem měla víc pečovat
o svůj zevnějšek.

Za prvé bych se snažila získat lepší vzdělání.

Za mých mladých let, což bylo v padesátých letech, pro
ženu vzdělání důležité nebylo. Vím, zní to šíleně, ale je to
pravda pravdoucí. Rodiče (tedy alespoň moji rodiče a rodi-
če všech mých kamarádek) nás od vzdělání odrazovali. „Mu-
síš se dobře vdát,“ udílela mi rady maminka, když jsem chtěla
na univerzitě v Pensylvánii studovat jako hlavní obor lite-
raturu. Dala mi formulář na nějakou školu se zaměřením na
kancelářské práce a první den mě tam spolu s obědem v kra-
bičce odvezla. V boxu byla dvě natvrdo uvařená vajíčka,
nějaké sušenky a pěták na automat, abych si mohla koupit
mléko. Takže jsem se naučila psát na stroji. Došla jsem k zá-
věru, že si klasiky budu číst sama pro sebe. Připadalo mi div-
né domů tajně pašovat Jamese Joyce a Dylana Thomase a číst
je jen v případě, že nebude nikdo poblíž. Bohužel jsem to
také nikdy neudělala. Kdo měl na to tenkrát čas?

Místo toho jsem potkala manžela.

To je druhá věc, kterou bych udělala jinak. Nikdy bych
se za manžela neprovdala.

Znovu prosím o diskrétnost.

Nemyslím tím, že bych manžela nemilovala. Opravdu
jsem ho milovala. Milovala jsem ho strašně. Byl to dobrý
chlup. Ale pokud bych skutečně, ale skutečně měla být na-
prосто upřímná, tak si nemyslím, že to byl muž pro mě.

Howard Jerome byl významným právníkem z Filadelfie.
Potkala jsem ho v době, kdy jako mladý advokát právě za-
čínal a já byla ve firmě jedna z jeho sekretářek. V té právní

kanceláři to ten nejhezčí advokát nebyl, ale chtěl mě. Už tenkrát byl malý, plešatý a obtloustlý. Já byla ve skutečnosti poblázněná do Burta Elliota, jiného právníka z té samé firmy. On měl oči ale pro jinou sekretářku a oženil se s ní.

„Vezmeš si Howarda,“ nařídila mi matka po našem druhém rande. „Od něj ti nic nehrozí.“

Tak jsem si ho vzala.

„Zaplatpánbůh. Už jsem si myslela, že z tebe bude stará panna,“ konstatovala matka.

Bylo mi devatenáct. Devatenáct!

Howard byl o deset let starší než já. Potkali jsme se v září a brali se v červnu. Tenkrát to bylo běžné. Prostě nastal čas na vdavky, a tak jsem se vdala. Odstěhovala jsem se z domu rodičů do domu svého manžela. Nikdy jsem tudíž nezkusila, jaké je to žít sama. Před Barbařiným narozením odjel Howard na dva dny na služební cestu. A tohle byla jediná chvíle, kdy jsem byla za mých mladých let sama. Během Howardovy služební cesty jsem vykouřila půlku balíčku cigaret, což bylo vůbec naposled, kdy jsem kouřila, a také jsem šla sama do kina. (Doufám, že nekouříte. Nechci nic říkat, ale škodí vám to. Já jsem tenkrát díky kouření přišla o spoustu přátel.) Byla to ta největší pošetilost, které jsem se v životě dopustila. Jak ráda bych udělala něco ztřeštěného teď, jenom jednou jedinkrát.

Barbara šla mojí cestou – vdávala se mladá. Vzala si zubaře Larryho a měli spolu Lucy. Nabádala jsem ji, ať si sežene práci a počká. Ale copak mě poslechla? Kdepak. Měla jsem jí mít k tomu, aby si našla zaměstnání, stejně tak jako má matka pro změnu trvala na tom, že já bych pracovat neměla. Lituju, že jsem jí nedala patřičně najevo, jak je práce důležitá. Nejen kvůli penězům, ale kvůli ní samé. Jsem strašně ráda, že mám dceru, nechápejte mě špatně, ale teď bych

si přála, abych před jejím narozením stihla i jiné věci. V pětadvaceti jsem už měla dítě a dům na Main Line na předměstí Filadelfie.

Před dvěma lety Howard zemřel. Pochutnával si zrovna na hovězím sendviči z konzervy v *Natě'n Al Delicatessen* v Los Angeles. Jeho smrt přišla jako blesk z čistého nebe. Měl nějaké problémy se srdcem, to ano. Měl nějaký ten bypass, ale nikdo by si nepomyslel, že se přihodí právě tohle. Operace srdce je pro mé vrstevníky tak běžná, že to začnete považovat za normální věc.

„Co takhle večere v sobotu večer?“ navrhnou nějaké své kamarádce.

A ona na to zareaguje: „Hm, Alanovi budou v pátek dělat bypass. Že bychom se sešli tu následující sobotu?“ odpoví ona.

To samé s operací prostaty.

Jen tak na okraj, tohle byl můj nejhorší zážitek vůbec. Jeli jsme do Los Angeles na druhou svatbu dcery mé kamarádky Thelmy Punchickové, která si zrovna brala architekta. V jednu chvíli jen tak sedíme a dohadujeme se o tom, jestli jít do muzea Getty nebo do LACMA, načež Howard padl obličejem přímo do salátu coleslaw, na němž si v tu chvíli pochutnával. Promluvila jsem na něj:

„Howarde?“

Neodpovídal, a tak jsem řekla ještě důrazněji:

„Howarde?“

Opět žádná odpověď.

Věděla jsem, že musí být mrtvý, když leží obličejem na stole. Na druhou stranu jsem však byla natolik otřesená, že jsem si na malou chvíli myslela, že mu možná ten coleslaw opravdu tak chutná. Těžko říct, kam se v tu chvíli ubíraly moje myšlenky. Ten coleslaw totiž vážně chutnal moc dobře.

Potřetí jsem však zaječela doopravdy nahlas:
„HOWARDE!“

Vzápětí celá restaurace ztichla a já vyskočila ze židle. Dva pohlední muži okolo třiceti seděli u vedlejšího stolu. Už předtím jsem si jich všimla. V tričku a khaki kalhotách jim to opravdu slušelo, a mně se v tu chvíli mihlo hlavou, jestli náhodou nejsou od filmu. Obdivovala jsem, jak bleskurychle zareagovali. Jeden z nich podepřel Howarda a položil ho na sedačku v boxu (díkybohu, že Howard trval na sezení v boxu, jinak by už v tuhle chvíli ležel na špinavé podlaze), zatímco ten druhý muž zavolal sanitku. Servírka mě k sobě tiskla, jako kdybychom byly sestry, a já se do ní zabořila obličejem. Měla jsem jí pak napsat a poděkovat anebo jí alespoň dát slušné spropitné. Když záchranáři dorazili, chudák Howard byl už tak jako tak na onom světě. A já musela začít promýšlet, jak ho dopravit zpátky do Filadelfie. Ani vám nechci líčit, co všechno obnáší přepravit tělo. Howard ležel v rakvi dole v nákladním prostoru, zatímco moje kabelka byla položená na místě, kde měl sedět Howard. Jen jsem si tak říkala, jestli by nebylo lepší nechat tu kabelku ležet tam dole, víte, abych tak nějak uctila Howardovu památku. Na druhou stranu jsem bez přestání ronila slzy, a tak jsem kabelku kvůli kapesníkům opravdu nutně potřebovala.

Důvodem, proč jsem plakala, tedy kromě toho, že mi právě zemřel manžel a já ho opravdu milovala (ačkoli jsem si ho asi nikdy neměla brát), bylo to, že se Howard vždycky o všechno postaral. Nechávala jsem na něm veškerá zařízení, tak jak mi do hlavy vštěpovala má matka. Dopřál mi ten luxus nepracovat, zatímco on měl na starosti všechno ostatní. Co si jen bez něj počnu? Tohle bylo vůbec poprvé, kdy jsem hořkovala nad svým osudem. Kdykoli jsem na to pomyslela, začala jsem znovu plakat. Díkybohu za Barbaru.

Zaplatpánbůh za to, že Barbara věděla, jak zařídit pohřeb. Na ní bylo postarat se o převoz těla zpátky do Filadelfie. Nikdy bych jí to ale neřekla přímo (Barbara je totiž ten typ člověka, který přijímá komplimenty rád. Ráda to však proti vám použije jako zbraň), na druhou stranu, musím být vděčná, že je poblíž, když je potřeba.

Howard mi opravdu chybí, vždyť jsme byli manželé přes padesát let. Schází mi víc, než bych si kdy pomyslela, že mi bude scházet (opět došlo na matčina slova). Ačkoli jsme neměli nic společného, musela jsem si najít svůj protějšek, abych poznala, co je to skutečný život. Vybudovali jsme si společný život a nebylo to vždycky ideální, ale copak je snad něco bez poskvrnky? Byl Howard láskou mého života? Nebyl. Kdo byl tedy tou láskou mého života? Bohužel už je příliš pozdě na to to zjišťovat. Barbara si myslí, že bych měla randit, ale s kým? Hershelu Nealovi jsem se líbila od chvíle, co jsem se nastěhovala do tohoto domu. Pořád mě zve k sobě nahoru, že prý spolu budeme poslouchat Chopinovy desky, ale já se tomu vyhýbám. Co bych z toho měla, kdybych si našla nějakého jiného staršího muže se zdravotními problémy a sledovala ho, jak mi umírá přímo před očima? Děkuju pěkně.

Howard hodně pracoval, na druhou stranu si ovšem rád i užíval. Netušil však, že o tom vím. Po celou dobu našeho manželství měl nějaké aférky. Myslel si snad, že jsem tak hloupá a necítím ženský parfém z jeho košile? Opravdu se domníval, že mu uvěřím, že musí pracovat v pátek dlouho do noci?

Když byla Barbara malá, zvažovala jsem, že ho opustím. Jednou v noci mě napadlo, že sbalím kufry a vezmu Barbaru na nějaké místo, kde nás nikdo nebude znát. Často jsem si s tou myšlenkou pohrávala, když byla Barbara mladší a Ho-

ward měl ty svoje úlety. Tehdy však nebylo zvykem, aby žena svého manžela opouštěla.

Víte, jak s tím ženy naložily tenkrát? Neřekly ani slovo.

Věřte tomu nebo ne, ale u mužů byly mimomanželské eskapády poměrně běžné. Ale jen kdyby to samé udělala žena! To by prostě nešlo! Pamatuju si, jak jsem se svěřovala matce: „Howard má nějakou bokovku.“

Pokrčila rameny a řekla: „Tvrdě pracuje a o tebe se postará. Tečka.“ A tak to bylo. Tenkrát jsme maminky poslouchaly a jejich názory respektovaly. Ne jako teď. Ano, myslím tebe, Barbaro.

Koneckonců, byl ten můj život zas tak hrozný? Ne, nebyl. S Howardem jsem se nikdy neměla špatně, nikdy. Dával mi tolik peněz na utrácení, o kterých se mi nikdy ani nesnilo. Moje dítě bylo také dobře zaopatřené. Jezdili jsme na dovolené po celém světě a stály opravdu za to. Viděla jsem všechno od Eiffelovky až po Velkou čínskou zeď. A těch diamantů, co mi Howard za ta léta koupil! Mohla bych se s nimi ozdobit od hlavy až k patě. Barbara nikdy netrpěla nedostatkem. Chodila do nejlepších škol, v létě jela na tábor a potom do Jersey Shore. Co se tohoto týče, byl Howard prvotřídní manžel a otec. Kdybych ho tenkrát opustila, jakou bych měla jinou alternativu? Byla by to ta největší hloupost, které bych se mohla dopustit. Tenkrát se tímto způsobem situace tohoto typu prostě neřešily, zatímco dnes je to jiné – žena dokáže vydělat spoustu peněz a sama se zaopatřit. Víte, že jste tehdy nemohla mít ani vlastní kreditku, pokud vám manžel nezřídil účet? To je pravda! To váš manžel musel vyplnit žádost o kreditní kartu. Vaše křestní jméno na ní však nebylo uvedeno dokonce ani potom, co jste kreditku obdržela. Já měla na všech svých kreditkách napsáno: PANÍ HOWARD JEROMOVÁ.